

भूतल 2783. प्रकाष्ठ Megh. 2. मध्यरिक्ता यदा कौ so v. a. hohl Verz. d. Oxf. H. 202, b, 18. ०मति so v. a. an Nichts denkend Buāg. P. 4, 22, 39. धनरिक्ते कुले *besitzlos* MBu. 13, 6696. रजोरिक्तमनस् Ragh. 14, 85. पानीयरिक्तादृ Spr. 3303. Kathās. 16, 83. Buāg. P. 1, 13, 21. दानरिक्तेन साम्ना von keinem Geschenk begleitet Kām. Nitis. 17, 62. leer so v. a. arm, Nichts besitzend MBu. 1, 3289. Buāg. P. 9, 10, 23. arm und zugleich leer Megh. 20. so v. a. eitel, hohl, werthlos: रिक्तं त आभिरूप्यम् P. 8, 1, 8. Sch. अरिक्तं nicht leer Kātj. Čr. 5, 6, 31. तूष्ण Buāg. P. 8, 13, 6. nicht mit leerer Hand Čāk. Gbh. 3, 5. im Ueberfluss vorhanden: अरिक्ताखिलसंपदः Buāg. P. 4, 22, 11. — 2) Bez. einer der vier ominösen Bachstelzen Varāh. Brh. S. 48, 3. — 3) Bez. bestimmter lunarer Tage (des 4ten, 9ten und 14ten) Varāh. Brh. S. 98, 13. रिक्ता (sc. तिथिः) 99, 2. 100, 2. रिक्तायां नवम्या तिथौ Kull. zu M. 11, 182; vgl. रिक्तार्क. — 4) n. Wald (Einöde) Trik. 3, 3, 180. Med. — Nach dem Schol. zu P. 6, 1, 208 soll रिक्त संज्ञायाम् paroxylonirt sein.

— caus. रैचयति वियोजनसंपर्चनयोः) Duātup. 34, 10. leer machen: कोष्ठागाराणि Dačak. 187, 5. entlassen (den Athem): मारुतम् Pañkar. 3, 2, 26. mit Ergänzung von मारुतम् u. s. w. dass. Amrtan. Up. in Ind. St. 9, 31. Verz. d. Oxf. H. 80, b, 40. verlassen, aufgeben: रचितपुष्पवृक्षाः (द्वि-रैयाः) Ragh. 6, 7. रचितं gehöhlt Bez. einer best. Stellung der Hände beim Tanz (vgl. अर्धरचित, उत्तानरचित) Verz. d. Oxf. H. 202, a, 24. — Vgl. रेचक, रेचन.

— अति med. pass. hinter sich lassen. hinausreichen über, überragen; übrigbleiben, überschüssig sein: यस्य दिवमति मङ्गा पृथिव्याः पुरुषस्य रिचि मेक्षितम् RV. 6, 21, 2. न त्वामिन्द्राति रिच्यते (der Soma) geht nicht über deine Kraft, deine Capacität 8, 81, 22. 14. 10, 90, 5. मा त्वा स-दस्या अतिरिक्तं Čat. Br. 4, 3, 4, 18. AV. 8, 9, 26. Ait. Br. 7, 26. Čat. Br. 3, 1, 1, 3. 3, 1, 13. सोमो ऽत्यरेचि blieb übrig 4, 5, 2, 11. Čvetāçv. Up. 2, 6. ततो वा वागत्यरिच्यत Nir. 13, 9. न वा आत्माङ्गान्यतिरिच्यते नात्मान-मङ्गान्यतिरिच्यते so v. a. Leib und Glieder fallen zusammen, der Leib ist nicht ohne die Glieder u. s. w. Čat. Br. 12, 2, 3, 6. इन्द्रसामात् त्री-पर्यरिच्यत । न त्रीण्युर्ध्वन् drei Metren waren zu lang, drei reichten nicht zu (an Zahl der Silben) TBu. 4, 5, 12, 1. वि वा एतस्य यज्ञ ऋच्यते यस्य क्विरिति रिच्यते TS. 3, 4, 1, 1. नातिरिच्यते यथा auf dass es nicht mehr sei Riāa-Tar. 4, 347. न किंचिदतिरिच्यते waltet vor M. 9, 296, 12, 25. देवमत्रातिरिच्यते Spr. 30. स्वभाव एवात्रातिरिच्यते 1404. अकिंच-न्यं च राखं च तुलया समतोलेयम् । अत्यरिच्यत दारिद्र्यं राखादपि गुणा-धिकम् ॥ wog schwerer Spr. 3676. R. Gorr. 2, 61, 10. Kām. Nitis. 3, 48. विक्रमसामर्थ्यादतिरिच्यते मां शतेन um hundert Mal überlegener an R. 5, 56, 24. संभावितस्य चाकीर्तिर्मरणादतिरिच्यते ist ärger als der Tod Buāg. 2, 34. R. 4, 13, 3. Spr. 1028. पुत्रगात्रस्य संस्पर्शश्चन्दनादतिरिच्यते ist besser als 578. Varāh. Brh. S. 48, 84. अथवा ऽपि कुलज्ञानी ब्राह्म-णादतिरिच्यते Verz. d. Oxf. H. 91, a, 26. MBu. 3, 175. mit acc. überragen: यः पुनः प्रतिमानेन त्रींलोकानतिरिच्यते 3, 2489. देवान्मनुष्यान्गन्ध-र्वानत्यरिच्यत दत्तिणाः so v. a. die Opfergeschenke übertrafen die der Götter u. s. w. 12, 916. दशैव तु सदाचार्यः श्रोत्रियानतिरिच्यते 4004. Spr. 1119. 3804. तेजसा यशसा वीर्यादत्यरिच्यत पावकम् (वीरवान् ed. Bomb.) R. 1, 16, 14. ननु शब्दे ऽतिरिच्यतो प्रमाणम् Kuscum. 36, 8. partic. अति-
VI. Theil.

रिक्त 1) überschüssig, übermässig, zu gross, zu viel (Gegens. ऊन und हीन) AK. 3, 2, 25. H. 1449. क्रतुर्नै ब्रूत यतो ऽतिरिक्तः AV. 8, 9, 17. Ait. Br. 1, 17. अनातिरिक्त 3, 4. Kātj. Čr. 8, 6, 24. Čat. Br. 3, 9, 2, 15. 13, 8, 4, 15. अतिरिक्ताङ्ग Śaṅg. Br. 6, 11. M. 3, 242. 4, 141. Jāg. 1, 222. 3, 211. क्रिया हीनातिरिक्ता वा Suçr. 1, 127, 20. Kām. Nitis. 7, 19. Bhāṣāp. 19. हीनातिरिक्तकाले zu früh oder zu spät Varāh. Brh. S. 46, 52. एकया वि-राजमतिरिक्तः um eine übersteigend Pañkar. Br. 16, 3, 7. einen Ueberschuss von (geht im comp. voran) habend, zu viel von Etwas habend: पूगफला-तिरिक्तं (ताम्बूल) Varāh. Brh. S. 77, 36. वातकयातिरिक्ता (स्त्री) 78, 17. लभ्यं किं चातिरिक्तं noch darüber, noch mehr Māñk. 178, 3. सर्वाति-रिक्तसोपेण Alle überragend Ragh. 1, 14. — 2) verschieden von (abl. oder im comp. vorangehend) Sāh. D. 31, 5. Madhus. in Ind. St. 1, 13, 23. उ-त्तमर्णाय धनतिरिक्तं देयं वृद्धिः P. 5, 1, 47. Schol. 8, 1, 41. Schol. विज्ञाना-तिरिक्तवस्तु Schol. zu Kap. 1, 41. Nilak. 60. Sarvadarçanas. 46, 7. 91, 22. 116, 20. 133, 5. 10. 12. 14. 16. 140, 16. 141, 1. नेश्वरस्यातिरिक्तशरीर-सिद्धिः es lässt sich nicht behaupten, dass Içvara einen besondern Leib habe, Nilak. 111. — Vgl. अतिरिक्. — caus. überschüssig machen, zu viel thun: सोमं मातिरिचिः Čat. Br. 4, 4, 2, 7. अति ह रेचयेद्यदयः प्र-स्तुयात् 6, 9, 17. 6, 2, 2, 28. इदं वा अत्यरीरिचिन्द्रमूनमकन् 11, 2, 3, 7. 9. 13, 1, 2, 3. 14, 9, 4, 24. Ait. Br. 3, 24. TS. 2, 5, 11, 4. 6, 6, 11, 5. अति तय-ज्ञस्य रेचयेत् TBu. 3, 2, 2, 4.

— अत्यति pass. bedeutend überragen, — mehr sein: ध्रियमाणः क-पोतस्तु मांसेनात्यतिरिच्यते wiegt bedeutend mehr als das Fleisch MBu. 3, 10388.

— व्यति pass. 1) hinausreichen über, überragen, vorzüglicher sein, überrreffen; mit abl. und acc.: ससस्यानां च सीमानां न लक्ष्मिर्व्यति-रिच्यते Hariv. 3376. स्तुतिभ्यो व्यतिरिच्यते हरेण चरितानि ते Ragh. 10, 31. उपाध्यायान्द्र पितृ तथैव व्यतिरिच्यते Spr. 1119. व्यतिरिक्तं überschüssig, übermässig MBu. 14, 1062. fg. उद्रेक 1062. वत्साग्रिकार्य-व्यतिरिक्तमन्यत् übrig geblieben von v. l. beim Schol. zu Ragh. ed. Calc. 2, 66. — 2) sich trennen von: (सोमसूतः) यदार्काद्यतिरिच्यते Buāg. P. 5, 22, 13. sich unterscheiden von: न मतो व्यतिरिच्यते Čāk. zu Brh. År. Up. S. 132. Buāg. P. 6, 16, 56. कृत्स्नं विकारज्ञातं सत्त्वज्ञस्तमोसि न व्य-तिरिच्यते halten sich innerhalb fallen zusammen mit Suçr. 1, 90, 6. 7. व्यतिरिक्त unterschieden, verschieden, ein anderer als Hariv. 11799 (Nilak. liest व्यतिषिक्त, welches er durch मिश्रित orklärt). Buāg. P. 4, 9, 15. 5, 11, 6. 18, 5. 10, 47, 32. देहाद्यतिरिक्तमूर्तिः Prab. 27, 3. Buāg. P. 4, 7, 31. 7, 3, 32. 12, 5, 3. M. 8, 152. शरीराद्व्यतिरिक्तः पुमान् Seele ist etwas Anderes als der Leib u. s. w. Kap. 1, 140. Kumāras. 1, 31. 3, 22. Schol. zu P. 2, 3, 50. 3, 4, 77. Čāk. zu Brh. År. Up. S. 139. Buāg. P. 4, 22, 21. Vedāntas. (Allah.) No. 12. Sarvadarçanas. 48, 1. 49, 8. 52, 9. 141, 8. 10. शरीराव्यतिरिक्त Kathās. 33, 70. अत्यन्ताभावव्यतिरिक्तत्वे सति Sarvadarçanas. 111, 20. साधनाश्रयाव्यतिरिक्तत्वे सति 113, 11. देशव्यति-रिक्तज्ञान frei von 113, 14. — Vgl. व्यतिरेक.

— अनु med. nach Jmd sich entleeren: ध्रुवा वै रिच्यमानां यज्ञो ऽनु रिच्यते यज्ञं यज्ञमानः TS. 1, 7, 5, 1.

— अभि med. pass. zu Gunsten Jmds (acc.) übrigbleiben, Jmd zu Gute kommen: हेतारं वा अभ्यतिरिच्यते यदतिरिच्यते TS. 7, 1, 5, 6. 2, 3, 6, 1.